

Čitanka za meščanske šole. I. del. Sestavil Josip Brinar, ravnatelj meščanske šole v Postojni. Velja vezana 1 K 50 h. Na Dunaju. V cesarski kraljevi zalogi šolskih knjig. 1908. — Oceno objavimo.

Obrtno zakonoznanstvo. Sestavil H. Podkrajšek, c. kr. strokovni učitelj. Cena vezani knjigi 1 K 20 h. Z odlokom c. kr. ministrstva za bogočastje in uk z dne 10. julija l. 1907., št. 22.142, odobrena učna knjiga. Na Dunaju. Založil Karel Graeser in drugovi. 1907. — Oceno priobčimo.

Govor dr. T. G. Masaryka u debati o provizornom proračunu dne 20. srpnja 1907. u zastupniškoj kući. Cijena 20 para. U Šibeniku. Nakladom „Kremenjaka“. Opozarjamo na ta znameniti govor dr. Masaryka, ki je izšel v hrvaškem prevodu.

Der Ausgleich mit Ungarn. Von Leopold Grafen Auersperg. Wien 1907. Im Selbstverlage des Verfassers. Str. 20.

Der österreichisch-ungarische Ausgleich. Dr. H. Tuma, Landesabgeordneter der slovenischen Marktflecken der Markgrafschaft Görz-Gradisca. Görz 1907. — Str. 29. — Ta dr. Tumova razprava je vredna vse pozornosti.

Politiški pregled.

* **Poslanska zbornica.** Po viharji seji je sprejela zbornica nagodbene predloge za podlago v specialno debato. Za je glasovalo 256 poslancev, proti 140. Proti je glasoval ves „Jugoslovanski klub“, izvzemši Hribarja, ki je glasoval za, Ivčević in Rybář sta se odstranila; proti so glasovali socialni demokratje, češki radikaleci in nemški agrarci iz alpskih dežel. Na to se je takoj pričela podrobna debata.

* **Poslanske dijete.** Poseben odsek izdela izpremembo poslovnika za državni zbor. Obenem se izpremene dijete poslancev v stalno letno plačo 7000 K.

* **Kranjski deželni zbor** ne bo več sklican, ampak ga vlada v kratkem razpusti. Nove volitve bodo koncem februarja.

* **Kongres avtonomnih mest.** Z Dunaja poročajo, da se bo vršil kongres avtonomnih mest v Avstriji. Na tem kongresu se bo razpravljalo o korakih, ki jih treba storiti, da se sanirajo finančne razmere dežel. Zadnji kongres mest je bil leta 1903.

* **Politiške razmere na Koroškem.** Zadnji „Korošec“ piše v članku: „Česa nam je naprej treba?“ med drugim: „Mi smo torej mnenja, da naši „voditelji“ sami ne vedo, kake so narodne razmere med nami in zato je najprej treba, da spregledamo in spoznamo sami svoje neveselo stanje v gospodarskem in narodnem oziru. Počasi sicer, a gotovo se krha in slabi naša narodna in gospodarska moč; če le to enkrat spoznamo, potem nam rešitev še ne more biti prepozna. Saj imamo še zdravilo za to — namreč odločno delo — za naš napredek pozdrav in roko vsakemu, ki nam hoče pomagati, in pest tistemu, ki nas zavira.“

* **Hrvaški sabor razpuščen.** Iz Zagreba poročajo z dne 12. t. m.: Sabor je bil danes ob 1. uri dopoldne s kraljevim reskriptom razpuščen.

* **Nemški uradniki — in slovenščina.** Nekdaj tako zaničevan slovenski jezik je začel prihajati tudi pri nemških uradnikih v veljavo. Uradniško gospodarsko društvo v Gradcu priredi brezplačen tečaj za pouk slovenščine za nemške uradnike.

* **Nezaupnico tržaškemu škofu Naglu** je izrekel občinski odbor občine Doline pri Trstu, v glavnem zato, ker je Nagel začel gonjo proti „Edinosti“. Ako bo cerkev tako postopala z nami — pravijo občinski možje — smo siljeni Boga moliti brez takih duhovnikov, ker mi zahtevamo duhovnike, ki bodo z nami čutili in bodo naše narodnosti.

* **Boris Sarafov — ustreljen.** Iz Sofije poročajo z dne 12. t. m.: Danes ponoči sta bila ustreljena z revolverjem znana voditelj macedonskega gibanja, Boris Sarafov in Garvanov. Sarafov je spremljal Garvanova, ko je odhajal od njega, do vrat. Tu je počil strel. Oba sta padla smrtno ranjena na tla. Morilec se imenuje Panica, ki je zbežal. — Umorjeni Sarafov je bil star 35 let; njegov oče je bil učitelj, ki se je udeleževal narodnih bojev. Umorjen je bil po naročilu makedonske revolucionarne sodnije. Sobrat, sobojevnik mu je vzel življenje.

* **Poljaki na Pruskem.** Pruska vlada je sklenila premeniti protipoljske zakonske predloge o razvlastevanju v tem smislu, da se smejo ti zakoni uporabljati samo proti Poljakom. Konservativcem so bili vladni protipoljski predlogi premalo „patriotični“, ker bi bilo vendar mogoče, da bi se na temelju teh zakonov tudi kakega Nemca lahko eksproprijiralo. Zahtevali so torej, naj se v zakonu jasno in točno izreče, da se smejo eksproprijirati samo Poljaki, Nemci pa nikdar. Vlada je ta „moralni in patrijotični predlog sprejela ter bo v tem smislu premenila svoj načrt. Svojo zahtevo, naj se ji dovoli za odkup poljske zemljiške posesti, je pa skrčila na 275 milijonov.

Vestnik.

Učiteljski dobrotniki. Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta je darovala na račun pokroviteljine (2. rok) 50 K. Bog plati!

Pri obnem zboru Slovenskega učiteljskega društva, ki bo dne 29. t. m. ob desetih dopoldne v Narodnem domu v Ljubljani, bo predaval tovariš Anton Pesek iz Narpelj o temi: „Socialno delo učiteljstva“. To predavanje bo nekako dopolnilo njegovega predavanja v Radovljici.

Osrednji odsek za izvenšolsko delovanje učiteljstva ima o božičnih počitnicah v Ljubljani sejo.

Prijateljski večer priredi „Ljubljansko učiteljsko društvo“ v soboto, dne 28. decembra, na čast učiteljem-zborovalcem v restavraciji hotela „Južni kolidvor“ (A. Seidel). Pri „večeru“ bo svirala „Ljubljanska društvena godba. Na svidenje!

V „Učiteljski tiskarni“ se dobi še nekoliko „Ročnih zapisnikov“ za šolsko leto 1907/08 za 75, 100, 125 in 150 učencev; brez kataloga jih ni več v zalogi.

Tovarišu J. Žirovniku v Št. Vidu nad Ljubljano je krajni šol. svet prepovedal imeti v šol. prostorih poučna predavanja za odrasle. Mi vemo, da krajni šol. svet nima te pravice. A dandanes hočejo klerikaleci na vsak način kozolce prevračati, pa naj jih; tem prej se jih bodo ljudje najedli. O tej zadevi bomo izpregovori še par besed ko bo rešena.

Društvo slovenskih profesorjev v Ljubljani ima glavno skupščino v nedeljo, dne 23. t. m., ob 10. uri dopoldne v Narodnem domu. Važna so poročila o slovenskih šolskih knjigah in o zrelostnem izpitu ter resolucija o slovenskem srednjem šolstvu.

Kulturno delo v Idriji. Na idrijski mestni realki so uvedli poučne kurze, ki jih poseča delavsko in drugo ljudstvo v najobilnejšem številu. In sicer predavajo: gosp. ravnatelj dr. Stan. Beuk vsako sredo zvečer od 1/2 9.—1/2 10., predmet: Popis človeškega telesa z zdravstvenimi opazkami; g. prof. M. Pirce vsak četrtek zvečer od 8.—9. ure predmet: Zemljepis Avstro-Ogrske s skioptičnimi slikami; g. prof. B. Baebler vsak petek od 1/2 9.—1/2 10. ure zvečer, predmet: Iz kemije; g. prof. dr. Drag. Lončar vsako nedeljo od 8.—9. ure dopoldne, predmet: Početek in razvoj Avstro-Ogrske; g. prof. Ivo Tejkal vsako nedeljo od 10.—11. ure dopoldne, predmet: Praktične računske vaje; tovariš E. Gangel vsako nedeljo od 11.—12. ure dopoldne, predmet: Šola; razvoj, sedanjost, bodočnost. — Predavanja bodo trajala do Velike noči.

Roditeljski večer je priredila dekliška šola v Idriji dne 15. t. m. Udeležba je bila jako dobra: prostorna telovadnica je bila malone polna. K večeru je prišel tudi g. kr. šol. nadzornik c. kr. rud. svetnik J. Koršič. Roditeljski večer je otvorila šol. voditeljica, gđ. M. Kavčičeva ter pojasnila udeležencem pomen in namen takih sestankov in zahteve § 1. drž. šol. zakona. Rekla je: „Ako hočemo svoje otroke vzgojiti v dobre ljudi in državljanke, moramo vzgojiteljice in starši skupaj delati pri vzgoji bodočnosti, mladine.“ Kako naj starši pomagamo vzgojiteljici, je pa pojasnila učiteljica gđ. Pavla Buhova, ki je v poučnem govoru mnogo lepega in koristnega povedala o vzgoji deklic in o vzgoji v splošnem oziru. Z lepimi besedami nam je pokazala, kako vzgojujmo deklice k resnicoljubnosti, vestnosti, varčnosti, darežljivosti, točnosti, redu in snažnosti. Poudarjala je tudi potrebo snaženja zob. Opominjala je starše, naj zbude v otrocih